TANE
tasa-arvoasiain neuvottelukunta

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta

8/4.1/15
14.10.2015

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 (HE 30/2015 vp)

Asiantuntijakuuleminen 15.10.2015 klo 12.15

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2016. Neuvottelukunta kiinnittää lausunnossaan huomiota hallituksen esitykseen sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.

Sukupuolten välinen palkkaero on Suomessa sitkeä tasa-arvo-ongelma. Kolmikantaista **Samapalkkaisuusohjelmaa** tulee jatkaa ja turvata sille riittävät henkilö- ja toimintaresurssit myös tällä hallituskaudella.

Palkkaero
Naisten ansioiden osuus miesten ansioista sektoreittain 2004–2014, prosenttia

Vuosi	Yksityinen	Kunta	Valtio	Kaikki
2004	81,1	84,7	81,3	**80,5**
2005	82,2	83,4	81,9	**80,7**
2006	82,3	83,2	82,0	**80,8**
2007	82,2	83,2	83,1	**81,0**
2008	82,6	84,0	83,7	**81,2**
2009	84,5	84,4	84,1	**81,8**
2010	83,6	85,1	84,4	**82,8**
2011	83,9	85,4	85,6	**83,2**
2012	83,8	85,4	86,0	**83,1**
2013	84,0	85,6	86,1	**83,1**
2014	**84,5**	**85,9**	**86,1**	**83,3**

Säännöllisen työajan kuukausikeskiansiot, Tilastokeskus, Ansiotasoindeksi.

Postiosoite PL 33, 00023 Valtioneuvosto
Käyntiosoite Kirkkokatu 14, 00170 Helsinki
Puhelin 0295 16001 / vaihde
Faksi 09 698 1169

Sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@stm.fi
www.tane.fi
www.facebook.com/tasaarvo

Naisten säännöllisen työajan keskiansio miesten keskiansioista, toteutunut kehitystahti suhteessa Samapalkkaisuusohjelman tavoitteeseen 2015

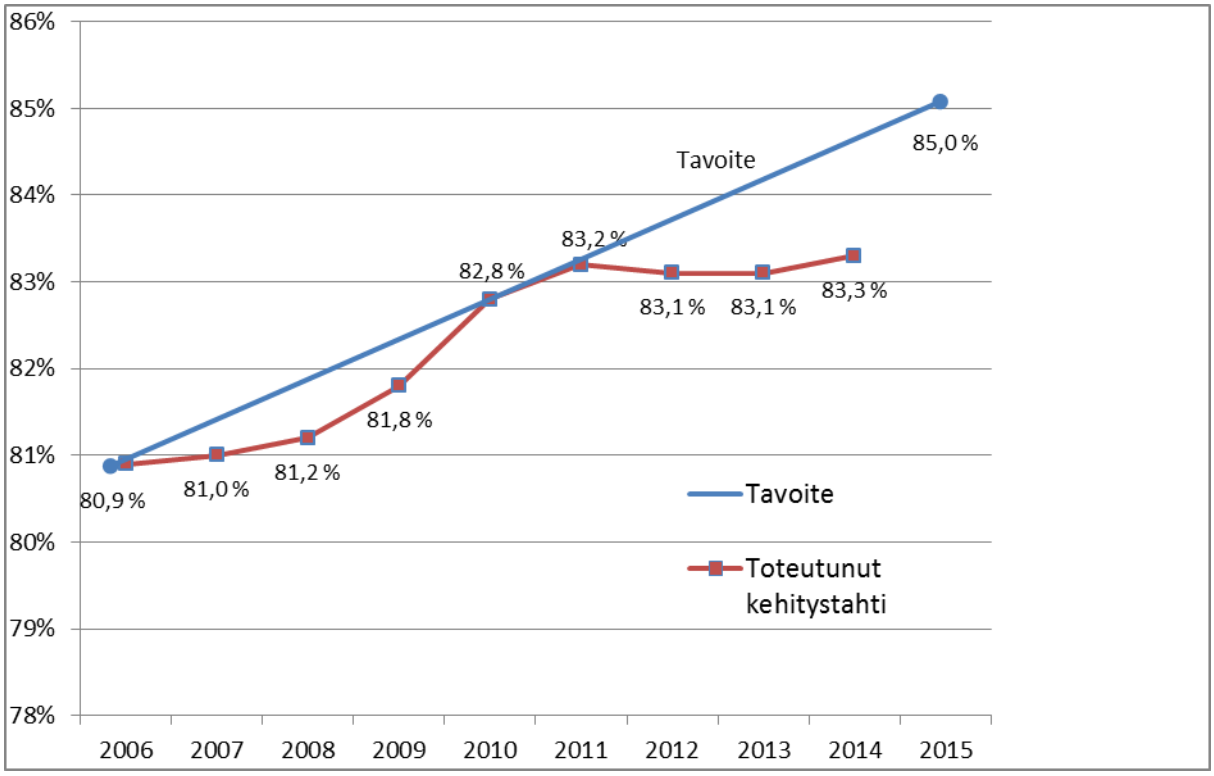

Istanbulin sopimuksen Suomelta edellyttämiä toimia

Suomi on saanut huomautuksia mm. Naisten oikeuksien komitealta, CEDAW-komitealta, naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn ja siihen osoitettujen resurssien puutteesta. Suomi on ratifioinut ns. Istanbulin sopimuksen, joka astui voimaan 1.8.2015. Istanbulin sopimuksen tavoitteina on perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen ja poistaminen, uhrien suojelu sekä väkivallantekijöiden vastuuseen saattaminen. Lisäksi sopimuksen tavoitteena on edistää kaikkien naisiin kohdistuvan syrjinnän muotojen poistamista sekä naisten ja miesten välistä tosiasiallista tasa-arvoa.

Istanbulin sopimuksen täysimääräinen toimeenpano on keskeinen väline naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä tosiasiallisen tasa-arvon saavuttamisessa. Sopimus koskee naisten lisäksi myös niitä miehiä ja poikia, jotka kärsivät esimerkiksi lähisuhdeväkivallasta tai seksuaalisesta väkivallasta. Sopimuksessa hyväksytyt toimenpiteet on kirjattu sopimusvaltioita velvoittavaan muotoon.

Istanbulin sopimus velvoittaa Suomea perustamaan väkivallan vastaista työtä koordinoivan toimielimen (artikla 10). Toimielin vastaa väkivallanvastaisen työn yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista, väkivaltaa koskevien tietojen kokoamisesta, tarkastelusta ja tiedottamisesta sekä kansainvälisestä yhteydenpidosta vastaavien toimielinten kanssa. Koordinoivalle toimielimelle on taattava riittävät erilliset resurssit ministeriöiden yhteisten toimien toteuttamiseen.

Istanbulin sopimus edellyttää, että Suomi takaa riittävät, laadukkaat, esteettömät ja maantieteellisesti kattavat palvelut kaikille väkivaltaa kokeneille naisille. Sopimuksen ratifiointi edellyttää väkivallan uhrien erityispalveluiden kehittämistä (artikla 22), auttavan puhelimen perustamista (artikla 24), seksuaalisen väkivallan uhrien palveluiden kehittämistä (artikla 25) sekä turvakotipaikkojen lisäämistä (artikla 23). Sopimus velvoittaa tarjoamaan tukipalveluja tarvittaessa samassa tilassa, huomioiden haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt (artikla 18/3).

Kaikki tämä on mahdollista toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen yhteydessä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sukupuolivaikutuksia tulee tarkastella samassa yhteydessä myös miesten palvelutarpeen paremmaksi tunnistamiseksi ja miesten tarvitsemien palvelujen kehittämiseksi. Miehet käyttävät erityisesti terveydenhuollon palveluja naisia vähemmän ja miesten odotettu elinikä on naisia alhaisempi. Sukupuolivaikutusten arviointiin tulee varata riittävät resurssit.

Myös turvakotipalvelut tulee sijoittaa tuleville Sote-alueille. Turvakotiverkoston laajentaminen sekä jo olemassa olevien turvakotien perhepaikkamäärien kasvattaminen etenkin pääkaupunkiseudulla ja joissakin suurissa kaupungeissa edellyttää riittävää rahoitusta turvakodeille sekä rahoituksen kirjaamista kehyksiin vuodesta 2017 alkaen.

Naisjärjestöjen kattojärjestöjen valtionapu

Valtioneuvoston talousarvioesityksessä vuodelle 2016 esitetään naisjärjestöjen kattojärjestöjen valtionavun leikkaamista 14 prosenttilla. TANE on huolissaan naisjärjestöjen kattojärjestöjen mahdollisuudesta jatkaa tärkeää työtään. Naisjärjestöjen valtionapua alennettiin jo vuonna 2014. Järjestöt ovat minimoineet kulunsa ja suuri osa työstä tehdään jo nyt vapaaehtoisvoimin. Vuodelle 2016 esitetty leikkaus edellyttää ennestään vähäisten henkilöstöresurssien pienentämistä. Alle kahden hengen toimisto on erittäin haavoittuva. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä että naisjärjestöjen kattojärjestöjen tärkeä työ myös maahanmuuttajataustaisten naisten aseman ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi voi jatkua. (OKM eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin)

Naisjärjestöjen Keskusliitto ry edistää naisten asemaa, sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksia. Järjestö on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, moniäänisesti yhteistyössä toimiva ja rohkeasti kantaa ottava. Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 57 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Naisjärjestöjen Keskusliitto toimii pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionavun turvin.

Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry on suomalaisten naisjärjestöjen yhteenliittymä, jonka tavoitteena on toimia jäsenjärjestöjensä yhteistyöelimenä kansallisissa ja kansainvälisissä asioissa, seurata tasa-arvoon liittyvien kansainvälisten velvoitteiden toteuttamista lainsäädännössä, politiikassa ja käytännössä sekä edistää naisten yhteiskunnallista asemaa ja tasa-arvoa. NYTKISin jäsenjärjestöissä ovat edustettuina kaikkien eduskuntapuolueiden naisjärjestöt sekä Naisasialiitto Unioni, Naisjärjestöjen Keskusliitto ja Sukupuolen tutkimuksen seura. Jäsenjärjestöjen jäsenistössä on kaiken kaikkiaan noin 470 000 jäsentä.

Monika-Naiset liitto ry on sosiaalialalla toimiva monikulttuurinen naisjärjestö. Se on ainoa maahanmuuttajataustaisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja kotoutumisen kysymyksiin

keskittynyt järjestö Suomessa. Toiminnalla edistetään maahanmuuttajataustaisten naisten tasa-arvoista asemaa, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta Suomessa ja ennaltaehkäistään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Liitto toimii maahanmuuttajanaisjärjestöjen kattojärjestönä. Sillä on tällä hetkellä 12 jäsenjärjestöä. Liitto tarjoaa matalan kynnyksen kriisi- ja tukipalveluja väkivaltaa kokeneille maahanmuuttajataustaisille naisille ja ylläpitää Suomen ainoaa salaisessa osoitteessa sijaitsevaa Turvakoti Monaa. Lisäksi se järjestää kotoutumista ja työllistymistä tukevia toimintoja ja kouluttaa vapaaehtoisia. Palveluja tarjotaan n. 15 eri kielellä. Liiton erityisosaamisaluetta ovat: pari- ja lähisuhdeväkivalta, pakko- ja lapsiavioliitot, kunniaan liittyvä väkivalta, ihmiskauppa, lapsikaappaukset sekä maahanmuuttajien kotoutuminen ja työllistyminen.

Sukupuolivaikutusten arviointi etukäteen

Tulee varmistaa, että keskeisten yhteiskunnallisten uudistusten sukupuolivaikutusten arviointi tehdään kattavasti. Sitä suunnitellaan kirjattavaksi valmisteilla olevaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan. Hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta järjestettiin sidosryhmille työpaja syyskuussa ja ohjelman on tarkoitus valmistua vuoden 2015 loppuun mennessä. Sukupuolivaikutukset tulee arvioida etukäteen kärkihankkeissa, rakenteellisissa uudistuksissa, työllisyyttä ja työelämän ehtoja sekä julkisia palveluita koskevia säästöjä suunniteltaessa.

Hannele Varsa
pääsihteeri